

सर्व कायदेशीर अथवा न्यायालयीन विवादासाठी या आदेशाचा इंग्रजी अनुवाद अधिग्राह्य धरण्यात येईल.

वनजमिन- भंडारा

उपमहाव्यवस्थापक, मॅगनीज ओर
इंडिया लिमिटेड, नागपूर यांना मॅगनीज
खनिजाचे उत्खनन करिता मौजे
बालापूर (हमेशा) ता.तुमसर, जि.भंडारा
येथील १.७१ हेक्टर मोटा झाड जंगल
वनजमीन वळती करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन आदेश क्रमांक: एफएलडी-३५११/प्र.क्र.७१/फ-१०

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक :- २४/०७/२०१५

वाचा:-

- १) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.डेस्क-१७/एनसी/आय/आयडी-११४५६/३४२७/२०१०-११, दि. २१/०३/२०११
- २) महाराष्ट्र शासन, महसूल व वन विभागाचे पत्र समक्रमांक दि. ०४/०६/२०१२.
- ३) पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. ६-एमएचसी ०३५/२०१२-बीएचओ/२४६, दि. १०/०२/२०१४.
- ४) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.डेस्क-१७/एनसी/आय/आयडी-११४५६/१०५४/२०१४-१५, दि. १७/०९/२०१४
- ५) पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली पत्र क्र. ६-एमएचसी ०३५/२०१२-बीएचओ/९६४, दि. १२/११/२०१४.

आदेश :-

ज्याअर्थी, अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी उपमहाव्यवस्थापक, मॅगनीज ओर इंडिया लिमिटेड, नागपूर यांच्याकडून प्राप्त झालेला भंडारा जिल्ह्यातील तुमसर तालुक्यातील मॅगनीज खनिजाचे उत्खनन करिता १.७१ हेक्टर मोटा झाड जंगल वनजमिन वळती करण्याचा प्रस्ताव राज्य शासनास उपरोक्त अ.क्र.१ येथील पत्रानुसार सादर केला होता;

आणि ज्याअर्थी, भारत सरकारच्या वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० आणि त्या अंतर्गत जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार ही योजना स्थळ विवक्षित (site specific) आहे, तसेच सदर योजनेसाठी पर्यायी वनेतर जमिन उपलब्ध नसल्याची बाब विचारात घेण्यात आली;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र शासनाने या प्रस्तावाची काळजीपूर्वक छाननी केल्यानंतर वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० च्या कलम-२ अन्वये १.७१ हेक्टर वनजमिन वळती करण्याची संदर्भाधीन पत्र क्र.२ अन्वये भारत सरकारला शिफारस केली आहे;

आणि ज्याअर्थी, भारत सरकारने या प्रस्तावावर नीट विचार करून, राज्य शासनाने वन (संवर्धन), अधिनियम, १९८० च्या कलम-२ खाली सादर केलेल्या प्रस्तावास वरील अ.क्र.-३ अन्वये तत्त्वतः मंजूरी दिलेली आहे. ही मंजूरी भारत सरकारच्या दिनांक १०/०२/२०१४ च्या पत्रात नमूद केलेल्या अटीची पूर्तता प्रकल्प यंत्रणा करेल याच्या अधीन राहून प्रदान केली आहे;

आणि ज्याअर्थी, अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी त्यांच्या वरील अ.क्र.-४ येथील पत्रान्वये अटी पूर्तता अहवाल पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांना सादर केला होता;

आणि ज्याअर्थी, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांनी भंडारा जिल्ह्यातील १.७१ हेक्टर वनजमिन उपरोक्त योजनेसाठी काही अटींसह वरील अ.क्र.-५ येथील पत्रान्वये वळती करण्यास अंतिम मान्यता दिली आहे;

म्हणून आता महाराष्ट्र शासन याद्वारे असे निर्देश देत आहे की, प्रकल्प प्राधिकरण म्हणजेच उपमहाव्यवस्थापक, मॅगनीज ओर इंडिया लिमिटेड, नागपूर यांना भंडारा जिल्ह्यातील मॅगनीज खनिजाच्या उत्खननाकरीता खाली दिलेल्या अनुसूचीमध्ये नमूद केलेली आणि अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे संदर्भ क्र.१ येथील पत्रानुसार सादर केलेल्या प्रकल्प प्रस्तावात अधिक तपशीलात नमूद केलेली ज्यामध्ये, मोटा झाड जंगल वनजमिन समाविष्ट आहे, अशी एकूण १.७१ हेक्टर वनजमिन या प्रस्तावासाठी वळती करण्यात यावी. हे वळतीकरण भारत सरकारच्या दिनांक १०/०२/२०१४ आणि दिनांक १२/११/२०१४ च्या पत्रातील अटी व शर्तीच्या पूर्ततेच्या अधीन राहून तसेच खालील अटींच्या पूर्ततेनंतर पूर्ण करण्यात यावे;

- १) वर नमूद केलेल्या भारत सरकारच्या तत्वतः मान्यता व अंतिम मान्यतेच्या पत्रातील विहित केलेल्या सर्व अटींचे प्रकल्प यंत्रणा अनुपालन करेल. प्रकल्प यंत्रणा सर्व अटींचे तंतोतंत अनुपालन करेल याची मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर हे खात्री करतील. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर याबाबतचा अहवाल वेळोवेळी अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांना सादर करतील.
- २) वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० व त्याअंतर्गत केलेले नियम आणि मार्गदर्शक सूचना, भारत सरकारच्या दिनांक १०/०२/२०१४ आणि दिनांक १२/११/२०१४ च्या पत्रातील अटी आणि या आदेशातील अटींपैकी कोणत्याही अटींचे अनुपालन न करणे हे वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० चा भंग ठरेल आणि त्याप्रमाणे याबाबत वैधानिक कारवाई करण्यात येईल.
- ३) उपरोक्त अटींपैकी कोणत्याही अटींचे अनुपालन न केल्यास (noncompliance) संबंधित मुख्य वनसंरक्षक/उपवनसंरक्षक, वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत दिनांक २५/१०/१९९२ रोजी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनातील कलम १.९ नुसार अहवाल राज्य शासनामार्फत अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांना सादर करतील.

अनुसूची

गावाचे नांव	तालुका व जिल्हा	सर्व्हे नंबर	वैधानिक दर्जा	वनक्षेत्र (हेक्टर)
बालापूर (हमेशा)	तालुका-तुमसर जिल्हा- भंडारा	९५ व ९७	मोटा झाड जंगल (अवर्गीकृत वन)	१.७१

सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०७२४१४५२३००२१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वीरेन्द्र तिवारी)

मुख्य वनसंरक्षक (मंत्रालय)

प्रत- टप्पा-१ व टप्पा-२ च्या मंजूरी आदेशासह वरील आदेश आपल्या वेबसाईटवर अपलोड करण्याच्या विनंतीसह :

१. सचिव, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.
२. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, क्षेत्रीय कार्यालय, पश्चिम मध्य क्षेत्र, भारत सरकार, नागपूर .

प्रत :

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
२. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
३. प्रधान सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
६. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (कॅम्पा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
७. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (संधारण), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
८. मुख्य वनसंरक्षक (वन संवर्धन), नागपूर.
९. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर.
१०. जिल्हाधिकारी, भंडारा.
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.
१२. उप वनसंरक्षक, भंडारा.
१३. उपमहाव्यवस्थापक, मँगनीज ओर इंडिया लिमिटेड, मॉईल भवन-१, काटोल रोड, नागपूर.
१४. निवडनस्ती (फ-१०).

२. जिल्हाधिकारी, भंडारा, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा व उप वनसंरक्षक, भंडारा यांना निर्देशित करण्यात येते की, वरील आदेशाची प्रत स्थानिक संस्था,

पंचायत, नगरपालिका, नगरपरिषद आणि संबंधित शासकीय कार्यालयांचे प्रमुख यांना पाठविण्यात यावी. तसेच त्यांनी वरील आदेश त्यांच्या कार्यालयातील सूचना फलकावर तसेच वरील कार्यालय प्रमुखांच्या सूचना फलकावर सर्वसामान्य जनतेच्या माहितीसाठी प्रदर्शिले जातील याची खात्री करावी.

३. उपमहाव्यवस्थापक, मँगनीज ओर इंडिया लिमिटेड, नागपूर यांना निर्देशित करण्यात येते की, वन मंजुर्यांचे सर्व आदेश, सर्व्हे क्र., गट क्र. त्यांचे प्रत्येकाचे क्षेत्र आणि वैधानिक दर्जा इ. सह आणि केंद्र शासनाने मान्यतेच्या आदेशात घातलेल्या अटी व संरक्षित बाबी यांच्यासह एक स्थानिक भाषेतील व एक इंग्रजी भाषेतील प्रसिध्द अशा दोन दैनिक वृत्तपत्रात प्रसारित करावेत, व त्याची प्रत मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), नागपूर व उपवनसंरक्षक, भंडारा यांना पाठवावी.

४. स्थानिक स्वराज्य संस्था, पंचायत, नगरपालिका, नगरपरिषद आणि संबंधित शासकीय कार्यालयांचे प्रमुख यांना निर्देशित करण्यात येते की, आदेशांची प्रत मिळाल्यापासून ३० दिवसापर्यंत सदर आदेश सूचना फलकावर प्रदर्शित करावे.

Forest Land- Bhandara

Diversion of 1.71 Ha. of Mota Zad Jungle forest land for Extraction of Manganese in village-Balapur (Hamesha), Taluka-Tumsar in favour of Dy. General Manager, Manganese Ore India Limited in Bhandara District of Maharashtra.

**Government of Maharashtra
Revenue and Forest Department
Government Order No. FLD - 3511 / C.R.- 71 / F-10**

Mantralaya, Mumbai - 400 032.

Date:- 24/07/2015

Read:

- 1) Letter from Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur, No. Desk-17/NC/I/ID-11456/3427/2010-11, dated 21/03/2011.
- 2) Letter from Government of Maharashtra of even No. dated 04/06/2012.
- 3) Letter from Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Bhopal No.6-MHC 035/2012-BHO/246, dated 10/02/2014.
- 4) Letter from Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur, No. Desk-17/NC/I/ID-11456/1054/2014-15, dated 17/09/2014.
- 5) Letter from Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Bhopal No.6-MHC 035/2012-BHO/964, dated 12/11/2014.

Order :-

Whereas the Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur vide his letter referred at sr. no.1 above has submitted a proposal to the State Government, which has been received from Deputy General Manager, Manganese Ore India Limited, Nagpur in Nagpur District of Maharashtra for diversion of 1.71 Ha. Mota Zad Jungle land for extraction of Manganese; Tal. Tumsar, Dist. Bhandara;

AND whereas, as per Government of India, Forest (Conservation) Act, 1980 and guidelines issued thereunder the project is site specific and absence of alternative land for Extraction of Manganese Minerals was considered;

AND whereas, Government of Maharashtra after careful scrutiny and consideration, has recommended it to the Government of India to divert the 1.71 Ha. of forest land for the above project under section 2 of Forest (Conservation) Act, 1980, vide letter referred at serial no.2.

AND whereas, Government of India after due consideration vide its letter referred at sr. no. 3, above granted in-principle approval to above proposal submitted by Government of Maharashtra for diversion of forest land under section 2 of Forest (Conservation) Act, 1980. The said approval is subject to fulfillment of certain conditions by the User Agency mentioned in its letter dated 10/02/2014;

AND whereas, Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur vide letter referred at sr. no. 4 above has submitted compliance of those conditions to the Government of India, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Bhopal;

AND whereas Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Bhopal accorded formal approval under section 2 of Forest (Conservation) Act, 1980, for the diversion of 1.71 Ha. Mota Zad Jungle land for Extraction of Manganese Tal. Tumsar, Dist. Bhandara, vide letter referred at serial no.5.

NOW, therefore, Government of Maharashtra hereby directs that the forest land area of 1.71 Ha. of consisting of Mota Zad Jungle land more specifically described in the proposal submitted vide letter mentioned at sr. no.-1 here in above from Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur and as per details given in the Schedule given below, be diverted to the User Agency, i. e. Deputy General Manager, Manganese Ore India Limited., Nagpur for Extraction of Manganese, Tal. Tumsar, Dist. Bhandara. The diversion shall be effected subject to the terms and conditions mentioned in the letters dated 10/02/2014 and dated 12/11/2014 of Government of India. This approval for diversion of forest land is also subject to compliance of following conditions by the User Agency-

1. The User Agency shall comply with all the conditions stipulated in the in-principle and final approval letters of Government of India, referred above. The Chief Conservator of Forests (Territorial), Nagpur shall ensure the strict compliance of the conditions by the User Agency. CCF will furnish the report in this regard to Additional Principal Chief Conservator of Forests and Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur from time to time.
2. Non-compliance of any of the conditions mentioned in Government of India's letters dated 10/02/2014 and dated 12/11/2014, in this order and Rules and Guidelines made / issued under Forest (Conservation) Act, 1980, shall amount to violation of Forest (Conservation) Act, 1980 and action would be taken accordingly.
3. In case of non-compliance of any of the above conditions, the concerned Chief Conservator of Forests/Deputy Conservator of Forests shall report through the State Government to Additional Principal Chief Conservator of Forests, Government of India, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Bhopal as per procedure laid down in the clause 1.9 of guidelines on 25/10/1992 under the Forest (Conservation) Act, 1980.

SCHEDULE

Location/ Village	Tal. & Dist.	Survey No.	Legal Status	Area (in ha.)
Balapur (Hamesha)	Taluka - Tumsar District - Bhandara	95 & 97	Motha Zad Jungle (Unclassed Forests)	1.71

This Government Order of Maharashtra Government is available on its website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 201507241452300219. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Virendra Tiwari)

Chief Conservator of Forests (Mantralaya)

Copy forwarded with request to upload this order on their website along with the Stage-I and Stage-II clearances to:

1. Secretary, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, New Delhi.
2. Additional Principal Chief Conservator of Forests (Central), Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Regional Office, West Central Zone, Nagpur.

Copy to:

1. Principal Chief Conservator of Forests (HoFF), Maharashtra State, Nagpur.
2. Principal Chief Conservator of Forests (Wildlife), Maharashtra State, Nagpur.
3. Principal Secretary (Energy), I.E.&L. Department, Mantralaya, Mumbai.
4. Principal Secretary, Tribal Development Department, Mantralaya, Mumbai.
5. Additional Principal Chief Conservator of Forests and Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur.
6. Additional Principal Chief Conservator of Forests (CAMPA), Maharashtra State, Nagpur.
7. Additional Principal Chief Conservator of Forests (Conservation), Maharashtra State, Nagpur.
8. Chief Conservator of Forests (Forest Conservation), Nagpur.
9. Chief Conservator of Forests (Territorial), Nagpur.
10. Collector, Bhandara.
11. Chief Executive Officer, Zilha Parishad, Bhandara.
12. Deputy Conservator of Forests, Bhandara.
13. Deputy General Manager, Manganese Ore India Ltd., MOIL Bhavan, 1A, Katol Road, District- Nagpur.
14. Select File, Desk F-10.

2. Collector, Bhandara, Chief Executive Officer, Zilha Parishad, Bhandara and Deputy Conservator of Forests, Bhandara are hereby directed to forward the copy of this order to concerned Heads of Local Bodies, Panchayats, Municipal Bodies in addition to the relevant offices of the Government and they shall also ensure the display of this order on their

notice board as well as on the notice board of local self-government bodies for the information of general public.

3. Deputy General Manager, Manganese Ore India Ltd., Nagpur is hereby directed that they should publish the entire order of forest clearances granted in verbatim along with the details of Survey No., Gut No., area and legal status of each Survey, Gut No. etc. and along with the conditions and safe guards imposed by the Central Government while granting forest clearances in two widely circulated daily newspapers, one in vernacular language and other in English language. Copy of the Newspapers be submitted to Chief Conservator of Forests (Territorial), Nagpur & Deputy Conservator of Forests, Bhandara.

4. Heads of Local Bodies, Panchayats and Municipal Bodies in addition to the relevant offices of the Government are hereby directed to display the same on their notice board for 30 days from the date of receipt for the information of general public.